

Zaaknummer : 01053440
Ons Kenmerk : ODH761949
Datum : 22-8-2023

Beschikking

Wet natuurbescherming - Soortenbescherming

Onderwerp

Op 8 december 2022 hebben wij een aanvraag om ontheffing geregistreerd als bedoeld in artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming. De aanvraag heeft betrekking op het uitvoeren van renovatiewerkzaamheden aan 138 woningen in de Burgen en Lustenwijk, fase 1, te Gouda en is aangevraagd namens Stichting Mozaïek Wonen. De aanvraag betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis alsmede het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. Ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- artikel 3.5, tweede lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*).

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode 1 mei 2023 tot en met 30 april 2028.

Besluit

Wij besluiten:

- I. de aangevraagde ontheffing te verlenen aan Stichting Mozaïek Wonen;
- II. de in het vervolg van dit besluit opgenomen voorschriften te verbinden aan deze ontheffing;
- III. de aanvraag en de aanvullende gegevens van 10 februari 2023, 21 april 2023 en 3 augustus 2023 onderdeel te laten zijn van deze ontheffing;
- IV. dat deze ontheffing geldig is vanaf bekendmaking van dit besluit tot en met 30 december 2033.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
voor dezen,

mr. C. van der Kamp
Directeur Omgevingsdienst Haaglanden

Bijlage:

- I. Locaties aangetroffen verblijfplaatsen fase 1a;
- II. Locaties aangetroffen verblijfplaatsen fase1b;
- III. Fasering van de werkzaamheden;
- IV. Locaties tijdelijke alternatieve voorzieningen.

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Algemene voorschriften

- 1 De ontheffinghouder dient:
 - a. de start van de werkzaamheden te melden (startmelding);
 - b. het ecologisch werkprotocol op te sturen bij de startmelding van de werkzaamheden;
 - c. relevante wijzigingen in de uitvoering één maand van tevoren te melden. Het betreft wijzigingen die van invloed kunnen zijn op de effectbeoordeling van de aanvraag en/of de uitvoering van de voorgestelde mitigerende en/of compenserende maatregelen;
 - d. de datum van beëindiging van de werkzaamheden uiterlijk één week van tevoren te melden.

Bovenstaande meldingen dienen gericht te worden aan de Unit Groen Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, e-mailadres meldingwnb@ozhz.nl onder vermelding van 'flora en fauna'. De meldingen mogen schriftelijk of digitaal worden gedaan.

- 2 De ontheffinghouder is ervoor verantwoordelijk dat zijn personeel of derden die betrokken zijn bij de uitvoering van het project, op de hoogte zijn van de voorschriften in deze ontheffing en de maatregelen in het rapport 'Activiteitenplan – burgen en Lusten fase 1' van november 2022 en de aanvullende gegevens van 10 februari 2023, 21 april 2023 en 3 augustus 2023. Hiervoor dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld en op de locatie aanwezig te zijn. In het ecologisch werkprotocol dient in ieder geval het volgende te worden opgenomen:
 - a. de voorwaarden zoals opgenomen in deze ontheffing;
 - b. aanduiding van de locatie van het plangebied;
 - c. de uit te voeren werkzaamheden;
 - d. de periode waarin de werkzaamheden uitgevoerd worden;
 - e. de mitigerende en compenserende maatregelen;
 - f. de momenten waarop ecologische begeleiding ingeschakeld wordt;
 - g. het logboek van de ecologische begeleiding dat door de deskundige wordt bijgehouden.
- 3 Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing, het ecologisch werkprotocol inclusief het logboek van de ecologische begeleiding (i.c. controle, vrijgave werkzaamheden) op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. De genoemde documenten mogen, mits leesbaar, digitaal worden getoond.
- 4 De werkzaamheden dienen ecologisch begeleid te worden door een deskundige¹ op het gebied van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis.

¹ Onder een deskundige wordt verstaan:

Een ecologisch deskundige is iemand die ecologisch advies geeft of werkzaamheden begeleidt op het gebied van leefgebieden en/of (beschermde) soorten. Hij of zij heeft schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis, voortkomend uit een afgeronde mbo-, hbo- of universitaire opleiding, met als zwaartepunt Nederlandse ecologie.

De ecologisch deskundige heeft voldoende kennis en jarenlange ervaring om ecologisch onderzoek uit te kunnen voeren en advies te kunnen geven. Hij of zij:

- (her)kent de functionaliteit van leefgebieden van (beschermde) soorten;
- heeft kennis van de algemeen erkende onderzoeks- en monitoringsmethoden;
- kan resultaten onderbouwd rapporteren en ecologische werkprotocollen uitwerken;
- kan ontheffing aanvragen opstellen of daarbij ondersteunen;
- kan anticiperen op en heeft voortschrijdend inzicht in het uitvoeren van ecologisch werk in de praktijk (inclusief vrijstellingen en gedragscodes);
- kan specifieke ecologische maatregelen toepassen en begeleiden;
- zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de soortenbescherming en is werkzaam bij Nederlandse natuurorganisaties, (semi)overheidsinstanties en/of een ecologisch adviesbureau dat bij voorkeur is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

- 5 De ontheffinghouder dient, met inachtneming van de voorschriften in deze ontheffing, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in het rapport 'Activiteitenplan – burgen en Lusten fase 1' van november 2022 en de aanvullende gegevens van 10 februari 2023, 21 april 2023 en 3 augustus 2023.
- 6 Indien een of meerdere in voorschrift 5 bedoelde maatregelen onverhoopt niet uitvoerbaar zijn, dienen hiervoor minimaal gelijkwaardige maatregelen voor wat betreft de functionaliteit en effectiviteit te worden getroffen.
- 7 Tijdig, uiterlijk één maand voordat de in voorschrift 6 bedoelde maatregelen worden uitgevoerd, dienen deze ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid te worden voorgelegd.
- 8 De details over de plaatsing, de types en het onderhoud van de voorzieningen dienen te worden gemeld via het registratieformulier verblijfsvoorzieningen op <https://eloket.odh.nl/verblijfsvoorzieningen>. Deze meldingen dienen te worden gedaan:
 - a voor tijdelijke voorzieningen: uiterlijk één week voor het plaatsen van de tijdelijke voorzieningen en uiterlijk twee weken na het verzenden van deze ontheffing voor de reeds geplaatste tijdelijke voorzieningen;
 - b voor permanente voorzieningen: uiterlijk één week voor het plaatsen van de permanente voorzieningen.

Specifieke voorschriften

- 9 Het ongeschikt maken van de huidige kraam-, zomer en paarverblijfplaatsen dient te worden uitgevoerd in de minst kwetsbare periodes van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis:
 - Buiten de kraamperiode van de gewone dwergvleermuis die loopt van 15 mei tot en met 1 augustus;
 - Buiten de winterperiode die loopt van 15 oktober tot en met 15 april.Dit betekent dat het plangebied ongeschikt gemaakt dient te worden tussen 15 april en 15 mei en tussen 1 augustus en 15 oktober. Dit dient te worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige. Hierbij geldt dat gefaseerd ongeschikt gemaakt mag worden conform de aangeleverde planning. Het ongeschikt maken dient hierbij maximaal vier weken voor de aanvang van de werkzaamheden aan het betreffende woonblok plaats te vinden.
- 10 De verblijfplaatsen mogen pas ongeschikt worden gemaakt als de gewenningsperiode van de alternatieve voorzieningen is behaald. Voor de gewenningsperiode geldt:
 - Voor zomerverblijfplaatsen drie maanden waarbij enkel de maanden april tot en met oktober meetellen;
 - Voor kraamverblijfplaatsen een geheel kraamseizoen welke loopt van 15 mei tot 1 augustus;
 - Voor paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis zes maanden voorafgaand aan het paarseizoen;
 - Voor paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis één maand voorafgaand aan het paarseizoen.
- 11 Om vleermuizen redelijkerwijs de mogelijkheid te geven om de verblijfplaats te verlaten voordat met de werkzaamheden wordt gestart, dienen de exclusion flaps gedurende minimaal vijf aaneengesloten dagen te worden ingezet. De weersomstandigheden dienen op deze dagen gunstig te zijn (minimaal 10 graden en een windkracht van <3 Bft) en deze dienen door de ecooloog te worden opgenomen in een logboek. Als dit door één dag slecht weer wordt onderbroken, dient de periode van vijf aaneengesloten dagen opnieuw te worden gestart. Het gehele plangebied wordt ongeschikt gemaakt als verblijfplaats. Na het ongeschikt maken, en voorafgaand aan de werkzaamheden, dient een controlebezoek te worden uitgevoerd met behulp van een batdetector om de aanwezigheid van vleermuizen in de bebouwing uit te sluiten, alvorens het plangebied wordt vrijgegeven.

- 12 Indien invliegopeningen met elkaar in verbinding staan is het per strekkende meter, onder voorwaarde dat minimaal één van deze openingen ongeschikt wordt gemaakt door middel van een exclusion flap, toegestaan om de overige openingen ongeschikt te maken door middel van weringsborstels, rugvulling of rondschuim zonder plakranden. Het gebruik van purschuim, glaswol of (steiger)netten is onder geen enkele voorwaarde toegestaan.
- 13 Uiterlijk drie maanden voordat de 32 tijdelijke alternatieve voorzieningen worden gerealiseerd, dient een plan van aanpak ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (vs. 1) te worden voorgelegd. Hierin dient opgenomen te worden waar de voorzieningen exact gerealiseerd worden, waarbij de hoogte, het type en de oriëntatie per voorziening beschreven dient te worden. De tijdelijke voorzieningen dienen aangebracht te worden conform het meest recent geldende Kennisdocument van de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis (BIJ12). Hierbij geldt wel dat indien er 136 permanente alternatieven (Fase 1.I: 12 zomerverblijfplaatsen en één paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis en fase 1.III: zes zomer- en zeven paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en acht paarverblijfplaatsen van de Ruige dwergvleermuis, totaal 34 zomer- en paarverblijfplaatsen) worden gerealiseerd in fase 1.I (voor mei 2024) er geen aanvullende tijdelijke alternatieve gerealiseerd hoeven te worden.
- 14 Op beide locaties waar de kraamverblijfplaatsen zijn aangetroffen (Buitenlust 8 en Vreelust 1) dient één permanente voorziening gerealiseerd te worden. Daarnaast dient op de Landluststraat 2 en Vreelust 1 slechts één alternatieve kraamverblijfplaats te worden gerealiseerd. Voor de andere twee alternatieve kraamverblijfplaatsen dient een alternatieve locatie te worden gezocht.
- 15 Uiterlijk drie maanden voordat de permanente voorzieningen worden gerealiseerd, dient een plan van aanpak ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (vs. 1) te worden voorgelegd. Hierin dient opgenomen te worden waar de voorzieningen exact gerealiseerd zullen worden, waarbij de hoogte, het type en de oriëntatie per voorziening beschreven dient te worden. De inbouwkasten ten behoeve van de permanente compensatie dienen aangebracht te worden conform het meest recent geldende Kennisdocument gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis (BIJ12). Hierbij geldt, voor wat betreft de alternatieve kraamverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis, dat per alternatieve kraamverblijfplaats, twee verticaal geschakelde kasten van het type VMPMK1 gerealiseerd dienen te worden (8x2 verticaal geschakelde kasten) of vergelijkbare voorzieningen welke 80 centimeter hoog, 70 centimeter breed en uit drie of vier lagen bestaan.
- 16 De effectiviteit van de permanente voorzieningen dient te worden gemonitord door de deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis (zie vs.4). De monitoring dient te worden uitgevoerd conform de richtlijnen voor het onderzoek naar kraamverblijfplaatsen, zomerverblijfplaatsen en paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis uit het meest recente Vleermuisprotocol. Uit deze monitoring moet blijken of de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis gebruik maken van de permanente voorzieningen als verblijfplaats. Voor deze monitoring gelden de volgende voorwaarden:
 - a de effectiviteit van de permanente voorzieningen dient te worden uitgevoerd in het eerste, derde en vijfde jaar na het beschikbaar komen van de permanente voorzieningen;
 - b de resultaten van de monitoring dienen jaarlijks vóór 15 december van het hetzelfde jaar te worden aangeleverd in een monitoringsverslag bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. In deze rapportage moet zijn opgenomen:
 - (1) de data, tijden en weercondities van de veldbezoeken, de wijze waarop de monitoring heeft plaatsgevonden, eventuele inzet van apparatuur (batdetector, warmtecamera etc.), wie de veldbezoeken heeft uitgevoerd en welke waarnemingen zijn gedaan per veldbezoek;
 - (2) een heldere conclusie over de effectiviteit van de permanente voorzieningen;

- c indien blijkt dat de voorzieningen niet afdoende zijn dient ofwel een plan van aanpak te worden aangeleverd bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (zie vs. 1) met daarin een voorstel voor extra maatregelen en/of optimalisatie, ofwel een rapport met een ecologische onderbouwing te worden opgesteld waaruit blijkt dat de uitblijvende effectiviteit niet toe te schrijven is aan de getroffen maatregelen maar aan andere factoren;
 - d indien blijkt dat de alternatieve voorzieningen in gebruik zijn genomen door de gewone dwergvleermuis en de oorspronkelijke functie voldoende hebben overgenomen, kan omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid worden verzocht de monitoringsverplichting vroegtijdig te stoppen.
- 17 Zowel de tijdelijke als de permanente voorzieningen moeten functioneel zijn voor de periode waarvoor deze worden ingezet. Dit houdt in dat de voorzieningen minimaal één keer per jaar gecontroleerd dienen te worden op functionaliteit en dat – indien nodig – de functionaliteit van de voorziening hersteld wordt. Het controleren op functionaliteit dient uitgevoerd te worden buiten de kwetsbare periode. Bovendien moeten de tijdelijke vleermuis kasten zich te allen tijde buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden bevinden.
- 18 De tijdelijke alternatieve voorzieningen mogen pas verwijderd worden wanneer de gewenningsperiode in acht is genomen, zie vs 10, en de permanente voorzieningen functioneel zijn. De verwijdering van de alternatieve voorzieningen dient begeleid te worden door de ecologisch deskundige (zie vs. 4). Indien blijkt dat de tijdelijke voorziening in gebruik is genomen, mag deze uitsluitend verwijderd worden buiten de kwetsbare periode van de soort (zie vs. 9) en nadat door de deskundige is vastgesteld dat de voorziening is verlaten.

Aanwijzingen voor gebruik

- Voor alle soorten - beschermd én onbeschermd - geldt de zorgplicht zoals bedoeld in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming. Op grond hiervan dient zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te worden voorkomen.
- Gedurende de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Wet natuurbescherming. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.
- Indien de ontheffinghouder de onderhoudsverplichting wenst over te dragen aan een derde, dan moet de ontheffinghouder zorgdragen voor het contractueel vastleggen daarvan.

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 8 december 2022 hebben wij een aanvraag om ontheffing geregistreerd als bedoeld in artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming (hierna:Wnb). De aanvraag heeft betrekking op het uitvoeren van renovatiewerkzaamheden aan 138 woningen in de Burgen en Lustenwijk, fase I, te Gouda en is aangevraagd namens Stichting Mozaïek Wonen. De aanvraag betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis alsmede het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. Ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- artikel 3.5, tweede lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*);
- artikel 3.5, vierde lid, van de Wnb voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*).

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode 1 mei 2023 tot en met 30 april 2028.

Bij de aanvraag zijn de volgende, voor dit besluit relevante, documenten toegevoegd:

- Ecologisch onderzoek – Burgen en Lusten Gouda, Watersnip V.O.F, projectnummer: 22A049, november 2022; (ODH539699)
- Aanvullend ecologisch onderzoek – burgen en Lusten fase 1 m.b.t. vleermuizen, Watersnip V.O.F, projectnummer: AA2100, november 2022; (ODH539700)
- Activiteitenplan – burgen en Lusten fase 1, Watersnip V.O.F, projectnummer: AA2100, november 2022; (ODH539701)
- Algemene gegevens project, Stichting Mozaïek Wonen, nummer: P-0152-A/B - 462 woningen REN-PROJ-009; (ODH539702)
- Energielabels fase 1; (ODH541064)
- In totaal vijf Energie-index rapportages van de buitenlust, vreelust en zomerlust. (ODH541065, ODH541066, ODH541067, ODH541068, ODH541069)

Op 10 februari 2023 hebben wij de volgende informatie ontvangen:

- Beschrijving werkplanning ecologische maatregelen Burgen en Lusten, Watersnip V.O.F, projectnummer: 21A100, 9 maart 2023; (ODH600518)
- Projectplanning Burgen en Lusten fase 1. (ODH600519)

Op 21 april 2023 hebben wij de volgende informatie ontvangen:

- Veldverslag ophangen vleermuiskasten Burgen en Lusten, Watersnip V.O.F, projectnummer: 23A003, 7 februari 2023; (ODH672389)
- Veldverslag ophangen vleermuiskasten Burgen en Lusten, Watersnip V.O.F, projectnummer 23A055, 18 april 2023.(ODH672390)

Procedure

Titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 5.1 van de Wnb zijn toegepast op deze aanvraag.

Doordat de aangeleverde gegevens onvolledig waren, is op 27 juli 2023 verzocht om aanvullende gegevens.

Op 3 augustus hebben wij de volgende aanvullende gegevens ontvangen:

- Betreft: zaaknummer 01053440: Aanvullende informatie benodigd ontheffingsaanvraag Buitenlust 8 te Gouda, Watersnip V.O.F. (ODH778002)

Verlenging

Met toepassing van artikel 5.1, tweede lid, van de Wnb hebben wij op 23 december 2022 de termijn voor de afhandeling van de aanvraag met zeven weken verlengd.

Bevoegd gezag

De activiteit wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 1.3 van de Wnb zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag is getoetst aan de artikelen 3.5 en 3.8 van de Wnb en de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland.

De gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis zijn van nature in Nederland in het wild levende dieren van soorten genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn. De ruige dwergvleermuis is tevens opgenomen in bijlage II bij het Verdrag van Bern.

Op grond van artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb is het verboden:

- de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis opzettelijk te verstoren;
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen.

Op grond van artikel 3.8, vijfde lid, van de Wnb wordt een ontheffing slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- de ontheffing nodig is omdat één van de belangen genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, aanhef onder b, van de Wnb aan de orde is; en
- er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Beoordeling

Aanvraag

Mozaïekwonen is voornemens om de 138 woningen verdeeld over veertien woonblokken te renoveren (fase 1). Fase 1 bestaat uit drie fases 1.I, 1.II, 1.III). Het betreft de woningen gelegen aan de onderstaande adressen te Gouda:

- Vreelust 1 t/m 11 (blok 47);
- Vreelust 13 t/m 31 (blok 48);
- Vreelust 33 t/m 51 (blok 49);
- Vreelust 2 t/m 8 (blok 50);
- Zomerlust 1 t/m 19 (blok 55);
- Buitenlust 1 t/m 27 (blok 3);
- Buitenlust 2 t/m 8 (blok 4);
- Landluststraat 2 t/m 32 (blok 21);
- Landluststraat 34 t/m 52 (blok 22);

- Landluststraat 56 t/m 78 (blok 23);
- Landluststraat 21 t/m 39 (blok 24);
- Landluststraat 41 t/m 59 (blok 25);
- Landluststraat 61 t/m 75 (blok 26);
- Waterlustlaan 25 t/m 51 (blok 51).

De werkzaamheden betreffen het vervangen van de buitengevels door goed geïsoleerde kierdichte gevels, het verwijderen van koudebruggen, het vervangen van daken door geïsoleerde daken, het vervangen van ramen, kozijnen en deuren, het aanbrengen van mechanische ventilatie, het isoleren van de begaande grond vloeren en het plaatsen van PV panelen.

De werkzaamheden worden gefaseerd uitgevoerd. De werkzaamheden starten aan blok 3, 26, 21a, 21b en 55 (fase 1.I) staan gepland te starten op 15 augustus 2023 en zijn naar verwachting afgerond in mei 2024. De werkzaamheden starten aan blok 50 (fase 1.II) staat gepland te starten in mei 2024 en is naar verwachting afgerond in augustus 2024. De werkzaamheden starten aan blok 4, 24, 22, 47, 48 en 49 (fase 1.III) staan gepland te starten in augustus 2024 en zijn naar verwachting afgerond in december 2024. In bijlage III is de fasering van de werkzaamheden weergegeven. Gezien de mogelijke uitloop van de werkzaamheden en de monitoringsverplichting wordt een langere ontheffingsperiode aangehouden.

Overtreding verbodsbepaling(en)

Om te bepalen of sprake is van overtreding van de Wnb heeft in 2022 nader onderzoek plaatsgevonden naar de aanwezigheid van vleermuizen binnen het plangebied. Het onderzoek is uitgevoerd volgens het Vleermuisprotocol (2021), met uitzondering van het onderzoek naar massawinterverblijfplaatsen. De aanwezigheid van massawinterverblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis in het plangebied is op voorhand uitgesloten door het ontbreken van de benodigde omvang, hoogte en temperatuur regulerend vermogen van de bebouwing. Daarmee is voldoende aannemelijk gemaakt dat de functies van het plangebied voor de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis in kaart zijn gebracht. Hiermee zijn wij van mening dat de onderzoeksinspanning voldoende is geweest.

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is in het plangebied aangetroffen. Er zijn in totaal 27 verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aangetroffen in het plangebied. In de woning gelegen aan de Buitenlust 8 is een kraamverblijfplaats vastgesteld waarbij 27 individuen zijn waargenomen. Aan de Vreelust 1 is tevens een kraamverblijfplaats aangetroffen waar tien individuen zijn waargenomen. Daarnaast zijn achttien zomerverblijfplaatsen en zeven paarverblijfplaatsen aanwezig in het plangebied. In bijlage I en II is een overzicht te vinden van de aangetroffen verblijfplaatsen. Met de geplande werkzaamheden gaan deze verblijfplaatsen verloren en worden individuen opzettelijk verstoord. Hiermee worden de verbodsbepalingen zoals bedoeld in artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb overtreden.

Ruige dwergvleermuis

De ruige dwergvleermuis is in het plangebied aangetroffen. Er zijn elf paarverblijfplaatsen aangetroffen. In bijlage I en II is een overzicht te vinden van de aangetroffen verblijfplaatsen. Van paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis mag er redelijkerwijs vanuit worden gegaan dat deze ook in gebruik zijn gedurende milde winters door één of enkele individuen als winterverblijfplaats. Met de geplande werkzaamheden gaan deze verblijfplaatsen verloren en worden individuen opzettelijk verstoord. Hiermee worden de verbodsbepalingen zoals bedoeld in artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb overtreden.

Voorgestelde maatregelen

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis tot een minimum te beperken, worden maatregelen voorgesteld zoals beschreven in het rapport 'Activiteitenplan – burgen en Lusten fase 1' van november 2022 en de aanvullende gegevens van 10 februari 2023, 21 april 2023 en 3 augustus 2023. Deze maatregelen zien onder andere op het ongeschikt maken van de bebouwing in de minst kwetsbare periode van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis en het treffen van mitigerende en compenserende maatregelen. De werkzaamheden worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige met kennis van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis.

Geen andere bevredigende oplossing

Het project is locatiespecifiek. Het betreft renovatie- en verduurzamingswerkzaamheden van bestaande bebouwing met energielabel D/C. Na renovatie zullen de woningen energielabel A+++krijgen. Bij uitvoering van alternatieve methoden, zoals sloop- en nieuwbouw, gaan de aangetroffen verblijfplaatsen tevens verloren. De huidige werkzaamheden leveren de minste effecten op. Wat betreft de werkzaamheden worden alle mogelijke mitigerende uitvoeringsmaatregelen getroffen om effecten op de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis te verminderen, hetgeen wordt opgenomen en geborgd in een ecologisch werkprotocol. Zo wordt er rekening gehouden met de kwetsbare periode van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis en worden er maatregelen genomen om effecten tijdens de werkzaamheden te verminderen.

Gelet op de noodzaak en wijze van uitvoering is voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Met de gekozen werkwijze, planning en periode van uitvoering, wordt schade aan de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis zoveel mogelijk voorkomen.

Belangenonderbouwing

De ontheffing is aangevraagd op grond van het belang van 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' zoals genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, aanhef en onder b, sub 3, van de Wnb.

In het Energieakkoord is afgesproken dat de gebouwde omgeving in Nederland in 2050 energieneutraal is. Dat betekent dat er 4,5 miljoen huur- en koopwoningen, laagbouw en hoogbouw, rijtjeswoningen en vrijstaande huizen, energieneutraal gemaakt moeten worden. Alleen door vergaande verduurzaming van de bestaande woningvoorraad kan dit doel worden bereikt. Daarnaast heeft Nederland ingestemd met het Klimaatakkoord van Parijs dat als centraal doel heeft het reduceren van CO₂-uitstoot.

De buurt Burgen en Lusten betreft een Bloemkool wijk uit 1973. De woningen waar de aanvraag op ziet zijn gebouwd hebben energielabel D/C. De daken en gevels van de woningen zijn aan het einde van hun technische levensduur. Slecht geïsoleerde woningen zorgen voor een groot aandeel in de CO₂-uitstoot, doordat meer gestookt moet worden om een warm binnenklimaat te behouden. Na renovatie zullen de woningen energielabel A+++krijgen. Hiermee draagt de voorgenomen renovatie bij aan de doelstellingen uit het Energie- en klimaatakkoord. Het terugdringen van de CO₂-uitstoot is essentieel voor het beperken van klimaatverandering en dient daarmee een groot maatschappelijk belang, onder meer op het vlak van veiligheid, natuurbescherming, welzijn en welvaart. Het verminderen van fossiele emissies leidt bovendien tot een verbeterde luchtkwaliteit en heeft daarmee een positief effect op de volksgezondheid.

Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel dat het belang van 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' voldoende is onderbouwd om de negatieve effecten op de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis, welke als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

Staat van instandhouding

Als gevolg van de werkzaamheden gaan in totaal 36 zomer- en paarverblijfplaatsen, met mogelijke milde winterfunctie van de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis en twee kraamverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis verloren, zie bijlage I en II.

Op 7 februari (vier), 3 april en 4 april 2023 zijn in totaal 68 alternatieve voorzieningen gerealiseerd aan de woningen gelegen aan de Boschlust, Weidelust, Akkerlust, Landluststraat, Waterslustlaan en de Bouwlust, in de directe omgeving van het plangebied, zie bijlage IV. Het betreft alternatieve voorzieningen van het type VMT 1a van Unitura, VK MP 04 van Vivara en de Ans-1 vleermuiskast welke op verschillende oriëntaties zijn gerealiseerd. Deze alternatieven zijn gerealiseerd voor de 13 verblijfplaatsen (12 zomerverblijfplaatsen en 1 paarverblijfplaats) van de gewone dwergvleermuis die verloren gaan tijdens fase 1.I en 1.II (zie planning werkzaamheden).

In de permanente situatie worden er in elke woning twee permanente alternatieve voorzieningen gerealiseerd. Dit betreffen in totaal 276 voorzieningen, een overcompensatie van 132 alternatieve voorzieningen. De huidige ontheffing ziet op fase 1 (welke bestaat uit 3 fasen). In de toekomst zullen nog drie fasen aan werkzaamheden worden uitgevoerd. Gezien de wijk geschikt is voor vleermuizen is er alvast rekening gehouden met de compensatie van alternatieve voorzieningen voor de fasen die nog uitgevoerd worden in de toekomst. Het betreft hier een overmaat aan 132 voorzieningen voor dit doel. Aangegeven wordt dat de precieze invulling van de te treffen permanente alternatieve voorzieningen nog niet bekend is, er kunnen inbouwkasten gerealiseerd worden maar ook gevelbetimmering, daklijsten, boeiboorden en dakconstructies geschikt worden gemaakt voor vleermuizen. Uiterlijk drie maanden voordat de permanente voorzieningen worden gerealiseerd, dient een plan van aanpak ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (vs. 1) te worden voorgelegd. Hierin dient opgenomen te worden waar de voorzieningen exact gerealiseerd worden, waarbij de hoogte, het type en de oriëntatie per voorziening beschreven dient te worden. De inbouwkasten ten behoeve van de permanente compensatie dienen aangebracht te worden conform het meest recent geldende Kennisdocument gewone dwergvleermuis (BIJ12). Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften.

In fase 1.III, die van start gaat in augustus 2024, gaan zes zomerverblijfplaatsen en zeven paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en acht paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis verloren. Aangezien de werkzaamheden van fase 1.I voor 1 mei 2024 zijn afgerond, en het ongeschikt maken van fase 1.III start in de tweede week van augustus 2024, kunnen 56 van de 68 gerealiseerde tijdelijke alternatieve voorzieningen welke zijn gerealiseerd voor fase 1.I worden ingezet als tijdelijke voorziening ten behoeve van de verblijfplaatsen die in fase 1.III verloren gaan. Deze kunnen hierbij worden meegenomen omdat de gewenningsperiode wordt behaald mits er minimaal 52 geschikte permanente alternatieven zijn gerealiseerd voor 1 mei 2024 in fase 1.I. Daarnaast worden er vóór 15 februari 2024 nog 24 kasten, en vóór 31 maart 2024 nog 8 kasten, gerealiseerd in de directe omgeving van het plangebied. Uiterlijk drie maanden voordat de deze voorzieningen worden gerealiseerd, dient een plan van aanpak ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (vs. 1) te worden voorgelegd. Hierin dient opgenomen te worden waar de voorzieningen exact gerealiseerd worden, waarbij de hoogte, het type en de oriëntatie per voorziening beschreven dient te worden. De tijdelijke alternatieven dienen aangebracht te worden conform het meest recent geldende Kennisdocument van de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis (BIJ12). Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften. Wij willen hierbij meegeven dat indien er 136 permanente alternatieven (Fase 1.I: 12 zomerverblijfplaatsen en één paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis en fase 1.III zes zomer- en zeven paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en acht paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis, totaal 34 zomer- en paarverblijfplaatsen) worden gerealiseerd in fase 1.I er geen aanvullende tijdelijke alternatieve gerealiseerd dienen te worden.

In blok 4 en blok 47 (fase 1.III) bevinden zich elk één kraamverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis. De werkzaamheden van fase 1.III vinden plaats buiten de kraamperiode en zijn afgerond voordat de kraamperiode van

opvolgend seizoen weer begint. Op dezelfde locaties als waar de kraamverblijfplaats zijn aangetroffen (buitenlust 8 en Vreelust 1) dient gedurende de renovatiewerkzaamheden elk één permanente voorzieningen gerealiseerd te worden. Deze zijn in het kraamseizoen van 2025 functioneel en beschikbaar. Gedurende fase 1.II worden er tevens acht kraamkasten gerealiseerd aan de buitenlust 11/13, landluststraat 76 en 56, 41 en 2 (twee kraamkasten) en de Vreelust 1 (twee kraamkasten). De twee kraamkasten aan de Buitenlust 2 en Vreelust 1 worden naast elkaar op dezelfde oriëntatie (het zuiden) gerealiseerd. Hierdoor worden er geen verschillende microklimaten aangeboden, derhalve hebben wij in de voorschriften opgelegd dat er slechts één kraamkast aan de Vreelust 1 en één kraamkast aan de buitenlust 2 kan worden ingebouwd en dat er voor de overige twee kasten een alternatieve locatie gezocht dient te worden. Aangegeven wordt dat de kraamkasten die worden ingebouwd het type VMPMK1 van Unitura betreft. Het Kennisdocument gewone dwergvleermuis (BIJ12) stelt dat een alternatieve kraamverblijfplaats minimaal 80 centimeter hoog, 70 centimeter breed en uit drie of vier lagen dient te bestaan. Het Type VMPMK1 voldoet hier niet aan, deze is niet 80 centimeter hoog. Derhalve dienen er per alternatieve kraamverblijfplaats twee verticaal geschakelde kasten van het type VMPMK1 of vergelijkbaar te worden gerealiseerd zodat aan de hoogte van 80 centimeter wordt voldaan. Uiterlijk drie maanden voordat de permanente voorzieningen worden gerealiseerd, dient een plan van aanpak ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (vs. 1) te worden voorgelegd. Hierin dient opgenomen te worden waar de voorzieningen exact gerealiseerd zullen worden, waarbij de hoogte, het type en de oriëntatie per voorziening beschreven dient te worden. De inbouwkasten ten behoeve van de permanente compensatie dienen aangebracht te worden conform het meest recent geldende Kennisdocument gewone dwergvleermuis (BIJ12). Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften.

Buiten het kraamseizoen, welke loopt van 15 mei tot en met 1 augustus, en buiten de winterperiode, welke loopt van 15 oktober tot 15 april, dienen de zomer- paar en kraamverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis ongeschikt gemaakt te worden om te voorkomen dat er vleermuizen aanwezig zijn in het gebouw ten tijde van de uitvoering van de werkzaamheden. Aangegeven wordt dat de boeiboorden, daktrimmen langs de dakranden en gevelbetimmering worden verwijderd. Tevens wordt aangegeven dat grote gaten worden gemaakt. Voor wat betreft zomer- en paarverblijfplaatsen is het maken van grote gaten onvoldoende om de vleermuizen te weren uit de verblijfplaatsen. Derhalve hebben wij in de voorschriften opgelegd dat het ongeschikt maken van de zomer- paar- en kraamverblijfplaatsen uitgevoerd dient te worden door het plaatsen van exclusion flaps. Om vleermuizen redelijkerwijs de mogelijkheid te geven om de verblijfplaats te verlaten voordat met de werkzaamheden wordt gestart, dienen de exclusion flaps gedurende minimaal vijf aaneengesloten dagen te worden ingezet. De weersomstandigheden dienen op deze dagen gunstig te zijn (minimaal 10 graden en een windkracht van <3 Bft) en deze dienen door de ecooloog te worden opgenomen in een logboek. Indien invliegopeningen met elkaar in verbinding staan is het per strekkende meter, onder voorwaarde dat minimaal één van deze openingen ongeschikt wordt gemaakt door middel van een exclusion flap, toegestaan om de overige openingen ongeschikt te maken door middel van weringsborstels, rugvulling of rondschuim zonder plakranden. Het gebruik van purschuim, glaswol of (steiger)netten is onder geen enkele voorwaarde toegestaan. Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften. Hierna kunnen de boeiboorden, daktrimmen langs de dakranden en gevelbetimmering eventueel verwijderd worden. Daarmee wordt voorkomen dat individuen kunnen worden verwond of gedood. De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit het meest actuele Kennisdocument Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis(BIJ12).

De gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis komen verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Gouda. Gezien er nog kennislacunes zijn omtrent mitigatie voor wat betreft kraamverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en het grote aantal verblijfplaatsen wat in het plangebied is aangetroffen dienen de permanente alternatieve voorzieningen voor de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis te worden gemonitord. Uit deze monitoring moet blijken of de gewone dwergvleermuis gebruik maakt van de aangebrachte voorzieningen als kraamverblijfplaats, zomerverblijfplaats en paarverblijfplaats en de ruige dwergvleermuis van de paarverblijfplaatsen. De monitoring van de effectiviteit van de permanente voorzieningen dient te worden uitgevoerd in het eerste, derde en vijfde jaar na het beschikbaar komen van de

permanente voorzieningen. Indien blijkt dat de voorzieningen niet afdoende zijn dient een plan van aanpak te worden aangeleverd bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (zie vs. 1) met daarin een voorstel voor extra maatregelen en/of optimalisatie, of een rapport met een ecologische onderbouwing dat de uitblijvende effectiviteit niet toe te schrijven is aan de getroffen maatregelen maar aan andere factoren. De resultaten van de monitoring dienen jaarlijks vóór 15 december van het hetzelfde jaar te worden aangeleverd in een monitoringsverslag bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften. Door de voorgenoemde maatregelen, de monitoring van de permanente alternatieve voorzieningen is het aannemelijk dat de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis in de directe omgeving aanwezig blijven.

Op grond van het vorenstaande zijn wij van mening dat de voorgestelde maatregelen, met inachtneming van de voorschriften, voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken en dat de werkzaamheden niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis.

Ecologisch werkprotocol

De start van de werkzaamheden dient gemeld te worden bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. De werkzaamheden en de wijze waarop de maatregelen worden uitgevoerd dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit protocol dient bij het melden van de start van de werkzaamheden meegestuurd te worden. Voorts dient het protocol op de locatie aanwezig te zijn. Hierdoor weten ook de uitvoerders op welke wijze de werkzaamheden zorgvuldig moeten worden uitgevoerd. Wij hebben dit in de voorschriften 1, 2 en 3 vastgelegd.

Samenhangende besluiten

Bij deze beoordeling is uitsluitend gekeken naar mogelijke effecten op de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis op basis van de aangeleverde informatie. Er kunnen nog andere bepalingen van kracht zijn, op grond waarvan vergunningen, toestemmingen, ontheffingen of meldingen benodigd zijn om de gevraagde activiteit te kunnen uitvoeren. Die mogelijkheid geldt bijvoorbeeld voor de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Hiervoor is de gemeente Gouda bevoegd gezag.

Conclusie

Op grond van het vorenstaande kan de gevraagde ontheffing op grond van artikel 3.8, eerste lid, van de Wnb worden verleend.

Bijlage I locaties aangetroffen verblijfplaatsen fase 1A

Figuur 15: Overzicht vleermuizen fase 1A (rode contour)

Burgen en Lusten fase 1A							
Bloknr.	Straatnaam	Huisnr. blok	Huisnr.	Aantal vleermuizen	Aantal verblijven	Type verblijf	Soort
21	Landluststraat	2 t/m 12	8	2	1	Zomerverblijf	GD
47	Vreelust	1 t/m 11	1	10	1	Kraamverblijf	GD
48	Vreelust	13 t/m 31	13	2	2	Paarverblijf	RD
			21/23	1	1	Paarverblijf	RD
			23/25	1	1	Paarverblijf	RD
			23/25	2	2	Paarverblijf	GD
			25	1	1	Paarverblijf	RD
49	Vreelust	33 t/m 51	33	1	1	Zomerverblijf	GD
			51	3	1	Zomerverblijf	GD
			51	1	1	Paarverblijf	RD
50	Vreelust	2 t/m 8	2	1	1	Paarverblijf	RD
			8	1	1	Paarverblijf	RD
55	Zomerlust	1 t/m 19	1	1	1	Zomerverblijf	GD
			19	2	1	Zomerverblijf	GD
Totaal aantal vleermuizen fase 1A				29	10		
Gewone dwergvleermuizen (GD)				21			
Gewone dwergvleermuizen (GD) kraamverblijf				10	1		
Gewone dwergvleermuizen (GD) zomerverblijf				9	5		
Baltsterritoria Gewone dwergvleermuis				3			
mogelijk daaraan verbonden paarverblijf				2	2		
Ruige dwergvleermuizen (RD) en paarverblijf				8	8		

Figuur 17: Overzicht aantallen vleermuizen en verblijven fase 1A

Bijlage II locaties aangetroffen verblijfplaatsen fase 1b

Burgen en Lusten fase 1B

Figuur 16: Overzicht vleermuizen fase 1B (rode contour)

Burgen en Lusten fase 1B

Bloknr.	Straatnaam	Huisnr. blok	Huisnr.	Aantal vleermuizen	Aantal verblijven	Type verblijf	Soort
3	Buitenlust	1 t/m 27	1	2	1	Zomerverblijf	GD
			19	3	1	Zomerverblijf	GD
			23	4	2	Zomerverblijf	GD
			25	2	1	Zomerverblijf	GD
4	Buitenlust	2 t/m 8	27	3	2	Zomerverblijf	GD
			6	4	1	Zomerverblijf	GD
			6	3	1	Paarverblijf	GD
21	Landluststraat	14 t/m 32	8	27	1	Kraamverblijf	GD
			16	2	1	Zomerverblijf	GD
			30	1	1	Zomerverblijf	GD
22	Landluststraat	34 t/m 52	34	1	1	Paarverblijf	RD
			38	5	1	Zomerverblijf	GD
			40	1	1	Paarverblijf	RD
			44	1	1	Paarverblijf	GD
			50	3	1	Zomerverblijf	GD
23	Landluststraat	56 t/m 78					
24	Landluststraat	21 t/m 39	21	2	1	Zomerverblijf	GD
			21	3	1	Paarverblijf	GD
			21	1	1	Paarverblijf	RD
			39	1	1	Paarverblijf	GD
25	Landluststraat	41 t/m 59					
26	Landluststraat	61 t/m 75	67	1	1	Paarverblijf	GD
51	Waterlustlaan	25 t/m 51					
Totaal aantal vleermuizen fase 1B				70	22		
Gevone dwergvleermuizen (GD)				67			
Gevone dwergvleermuizen (GD) kraamverblijf				27	1		
Gevone dwergvleermuizen (GD) zomerverblijf				31	13		
Baltsteritoria Gevone dwergvleermuis				5			
mogelijk daaraan verbonden paarverblijf				9	5		
Ruige dwergvleermuizen (RD) en paarverblijf				3	3		

Figuur 18: Overzicht aantallen vleermuizen en verblijven fase 1B

Bijlage III fasering van de werkzaamheden

Blokken met bijhorende nummers van woonwijk Burgen en Lusten Fase I

Watersnip Advies

Bijlage IV locaties tijdelijke alternatieve voorzieningen

Overzichtskaart opgehangen tijdelijke vleermuiskasten Burg en Lusten Fase 1